

อุดมศึกษายุคใหม่ พร้อมก้าวไปสู่ AEC

ญาณกาญจน์ เทพอ่อน

เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญการ

ทุกท่านคงเคยได้ยินกระแสอาเซียนกันมามากแล้วว่าอาเซียนคืออะไรและในปี 2558 ภูมิภาคเราจะกำลังก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ยังอยู่ในระยะของการเจรจาเพื่อลดข้อจำกัดและปรับปรุงกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศสมาชิกให้สามารถรองรับกับการ เป็นประชาคมอาเซียน (กระทรวงการต่างประเทศ, 2552.) ทั้งนี้การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่กรอบพัฒนาอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรง ต่อการจัดการ อุดมศึกษา เนื่องจากประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ที่สะดวกขึ้น ทำให้การอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับรองรับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากการรวมตัว เป็นประชาคมอาเซียน แม้ว่าการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งในเสาหลักด้านสังคม และวัฒนธรรมแต่ในความเป็นจริงแล้ว การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับทั้งสามเสาหลักทั้งในเชิงการสนับสนุน เช่น การเสริมสร้างความเป็นอาเซียน เป็นต้น และการได้รับ ผลกระทบจากการเป็นประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาและการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาดังที่ใดกล่าวมาแล้ว ทำให้ภาคอุดมศึกษาและ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศสมาชิกจำเป็น ต้องมีการปรับตัวและเตรียมการเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคม อาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551.)

การพัฒนาความเป็นสากลของอุดมศึกษา ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การแลกเปลี่ยนนักศึกษาและนักวิชาการ ระหว่างประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไตรวิจรรย์เพิ่มขึ้นโดยลำดับและจะเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต เนื่องจากประสบการณ์ การศึกษาในสภาพแวดล้อมนานาชาติและทักษะในการติดต่อสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ บัณฑิตในตลาดแรงงานในประเทศและระหว่างประเทศ การเติบโตของการศึกษาข้ามชาติทั่วโลกและการจัดตั้งวิทยา เขตของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศได้แสดงให้เห็นแนวโน้มของความสัมพันธ์ทางการศึกษากับอุดมศึกษาในประเทศ ที่พัฒนาแล้ว อาทิ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน บางประเทศในภูมิภาค อาทิ ประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทยก็เป็นผู้ส่งออกบริการการศึกษาโดยจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน การผลักดันให้มหาวิทยาลัยของรัฐออกนอกระบบราชการ เป็นพัฒนาการอีกประการหนึ่งของสถาบัน อุดมศึกษาใน ภูมิภาคเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเภทและพันธกิจที่มีความหลากหลายของ สถาบันอุดมศึกษาซึ่งขยายจำนวนเพิ่มขึ้น และเพื่อเปิดโอกาสให้สถาบัน อุดมศึกษาบริหารกิจการของตนได้อย่าง คล่องตัว ยืดหยุ่นและสามารถสนองตอบความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีอิสระในการแสวงหา งบประมาณเพิ่มเติมผ่านการให้บริการการศึกษาในเชิงพาณิชย์

การขยายตัวของการอุดมศึกษาอย่างรวดเร็วทำให้งบประมาณที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับจากรัฐบาลอยู่ใน วงจำกัด สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องแสวงหางบประมาณจากแหล่งอื่นๆ โดยการให้บริการการศึกษาควบคู่กับ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันในเชิงพาณิชย์ เช่น การตั้งบริษัทของสถาบันเพื่อ ให้บริการที่ปรึกษา และการทำวิจัย หรือการร่วมมือกับภาคธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีการปรับโครงสร้างระบบ

อุดมศึกษาโดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การปรับรูปแบบการบริหารงานมหาวิทยาลัยของรัฐให้เป็นไปในรูปแบบการบริหารงานของภาคเอกชน (Corporatization) และการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการศึกษา การเพิ่มอิสระในการบริหารจัดการแก่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อแลกกับการเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวโน้มที่สำคัญของโลกเช่นเดียวกับของภูมิภาคเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ ดังจะเห็นได้จากการปรับรูปแบบ การบริหารงานมหาวิทยาลัยของรัฐให้เป็นไปในรูปแบบการบริหารงานของภาคเอกชนในประเทศ มาเลเซียและสิงคโปร์ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยในกำกับ (Autonomous universities) ในประเทศอินโดนีเซียและไทย ทั้งนี้ การประกันคุณภาพการ ศึกษาเป็นหัวใจหลักของการสร้างและดำรงความน่าเชื่อถือของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา และระบบอุดมศึกษาทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550.)

การที่อาเซียนเห็นพ้องกันในการกำหนดให้ภาษาในการทำงานของอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษ (“The working language of ASEAN shall be English.”) สืบให้เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องจำเป็นทั้งในโลกปัจจุบัน และในอนาคตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษที่ทั่วโลกยกให้เป็นภาษาสากลในการสื่อสาร การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ในวัยเรียนให้มีทักษะด้านภาษาในระดับที่สามารถใช้ได้ดีเป็นเรื่องที่ควรจะมีการส่งเสริมตั้งแต่ในระดับพื้นฐาน และต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษาบนพื้นฐานของการแข่งขันในโลกไม่เพียงแค่อังกฤษ (ภาษาในประเทศที่เกิดและอาศัยอยู่) และภาษาอังกฤษเท่านั้นที่มีความสำคัญ ในทางด้านการศึกษาของไทยในระดับอุดมศึกษานั้น ควรมีการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในเชิง นโยบาย คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดม ศึกษาควรมีนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์รองรับการเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมา ยังไม่มีความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ ควรมีนโยบายในการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในการก้าว เข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม 2) การปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อม ของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองทางด้านการ เรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำงานบูรณาการวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็น ภาษากลางในการสื่อสารในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมา การปรับเปลี่ยนทางด้านการจัดระบบอุดมศึกษาของไทย ยังไม่มีการส่งเสริมสร้างและสนับสนุนให้พนักงานมหาวิทยาลัย ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งทางด้าน ภาษา และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอย่างเพียงพอต่อการรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และจากมหาวิทยาลัยในสังกัดเอง ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลต่อการศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษา และการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมี มาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็วและมีนโยบายที่ชัดเจนต่อบุคลากรทางด้านการศึกษาดังกล่าว

การเป็นอุดมศึกษายุคใหม่ ในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา คือ นักศึกษานั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะต้องเรียนรู้ปรับตัว และเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต เช่น นักศึกษาต้องมีความสนใจและ ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียนในส่วนของข้อดีและข้อเสีย อย่างเข้าใจ การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ซึ่งสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการเรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึง ความเป็นชาติ การปรับกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ และเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้าน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พร้อมกับสร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การปรับตัว และการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะว่าถ้าหากชุมชนท้องถิ่นไม่มี

มาตรการหรือ แผนรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก็เกิดความเสียเปรียบทางการแข่งขัน ทางด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ตลอดจนการสร้างชุมชนเศรษฐกิจอาเซียน ที่จำเป็นต้องมีผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ ให้มีความสามารถในการบูรณาการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียนให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งต้องมีกลไกและสถาบัน การศึกษาต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นต้องมีการสนับสนุนในการประสานงานและการดำเนินการประชา สัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแก่ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และปรับตัวในการวางแผนชุมชนท้องถิ่น เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, (2553.) ได้กล่าวถึงหน่วยงานนี้ว่า เป็นหน่วยงานหนึ่งที่พยายามกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาเกิดความตื่นตัว พัฒนานวัตกรรม นวัตกรรมบัณฑิต เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพราะ สกอ. ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียนตามกฎหมายว่าด้วยอาเซียน ซึ่งจะทำให้การเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษา และการบูรณาการ การเป็นประชาคมอาเซียน เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมพร้อมในการรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ สถาบันระดับอุดมศึกษาต้องเสริมหลักสูตรในทุกคณะ และภาควิชาให้นักศึกษาตระหนักในเรื่องของอาเซียน รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน และเพิ่มภาษาประเทศในกลุ่มอาเซียนเสริมเข้าไป ซึ่งอุดมศึกษาในฐานะองค์กรคลังสมองของชาติ ต้องเตรียมกำลังคนของชาติให้พร้อม หากคุณภาพบัณฑิตไทยสู้บัณฑิตประเทศสมาชิกอาเซียนไม่ได้ ประเทศไทยจะสูญเสียตลาดแรงงานให้กับแรงงานต่างชาติ บัณฑิตไทยที่จบออกมาจะต้องเผชิญกับปัญหาการตกงานมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ สังคมการเมืองตามมา ดังนั้น สกอ. จึงกำหนดให้ เพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล โดยพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสากล โดยพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้ พร้อมทั้งพัฒนาด้านวิชาชีพ และการทำงานข้ามวัฒนธรรมพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษา และส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ขณะนี้ มหาวิทยาลัยไทยเกือบทุกแห่งตื่นตัวในการพัฒนานักศึกษา บัณฑิต บุคลากร หลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ถือเป็นทิศทางที่ดี สกอ.จึงได้จัดตั้ง "ศูนย์อาเซียนศึกษา" (ASEAN Studies Center) ขึ้น เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน เตรียมความพร้อมเป็นศูนย์บริการเบ็ดเสร็จครบวงจร (one-stop Service) ด้านอาเซียนในภูมิภาคมีการสร้างฐานความรู้อาเซียนที่สมบูรณ์ให้เป็นแหล่งอ้างอิง เชื่อมโยงเชิงเครือข่ายฐานข้อมูลต่างๆ จัดกิจกรรม กระตุ้นความเป็นอาเซียน (ASEAN Alert) ให้ทุกภาคส่วนเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

นอกจากนั้น หลังจากพัฒนาการดำเนินงานให้ศูนย์อาเซียนศึกษาเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางขึ้นในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ มีเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกประเทศไทยเพิ่มขึ้นแล้ว จะเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร การให้ความรู้ผ่านการเรียนการสอน และการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อการพัฒนาขั้นต่อไป เน้นการศึกษาวิจัยประเด็นต่างๆ หลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ ได้กล่าวในบทความ เรื่องการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียน ในเว็บไซต์ <http://www.m-culture.go.th/> ว่าในปี พ.ศ. 2558 ประเทศในภูมิภาคอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศจะรวมกันเป็นหนึ่งภายใต้ชื่อ ประชาคมอาเซียน (Asian Community: AC) เพื่อสร้างความร่วมมือให้เกิดความเจริญมั่นคงของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจ ซึ่งการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้การเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เป็นไปโดยสะดวกขึ้น ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ ภาษา

และวัฒนธรรมระหว่างกัน เกิดการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันในด้านการศึกษาและการวิจัยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือในด้านการศึกษาระดับสูง และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยให้เป็นมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรอุดมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ (2557.) กล่าวว่า ประเทศไทยในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอยู่ทั้งหมด 185 แห่ง แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีมากที่สุดจำนวน 40 แห่ง รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างละ 34 แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 28 แห่ง มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 15 แห่ง วิทยาลัยเอกชนและวิทยาลัยชุมชน อย่างละ 13 แห่ง สถาบันเอกชน 6 แห่ง และมหาวิทยาลัยของรัฐไม่จำกัดรับ 2 แห่ง สาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยคือ ปัจจุบันสถาบัน อุดมศึกษาไทย มีหลักสูตรนานาชาติจำนวน 844 หลักสูตรที่พร้อมรองรับนักศึกษาต่างชาติและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศทั้งในอาเซียนและประเทศคู่เจรจา สำหรับสาขาวิชาที่นักศึกษาอาเซียนที่เพิ่งเข้าใหม่ในปีการศึกษา 2554 เลือกเรียนในมหาวิทยาลัยของไทยมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ สาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจและกฎหมาย (ร้อยละ 26.8) สาขาสุขภาพและสวัสดิการ (ร้อยละ 19.4) สาขาวิศวกรรม (ร้อยละ 14.5) สาขาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 11.2) และสาขามนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ (ร้อยละ 9.7)

การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร และการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเดียวกันกับประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ แต่สำหรับประเทศไทยนั้นการจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษายังไม่ค่อยส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานในภาพรวมอย่างชัดเจนเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียน ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของ Global Competitiveness Report 2011-2012 ที่ทำการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของประเทศต่างๆ ซึ่งพบว่าสิงคโปร์มีคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในทุกๆ ด้านเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน และเป็นอันดับ 4 จาก 142 ประเทศทั่วโลก ในขณะที่ประเทศไทยพบว่า ด้านคุณภาพของระบบการศึกษายู่อันดับที่ 77 ด้านคุณภาพการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ยู่อันดับที่ 60 ด้านคุณภาพในการจัดการสถานศึกษา ยู่อันดับที่ 73 และด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา ยู่อันดับที่ 54 และเป็นที่น่าสังเกตว่าด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษานั้น ประเทศไทยมีอันดับที่ต่ำกว่าเวียดนาม (อันดับที่ 42) และที่ยังน่าเป็นห่วงคือด้านคุณภาพของระบบการศึกษาของไทยที่มีอันดับต่ำกว่าทุกประเทศในอาเซียน นอกจากการสร้างคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในการจัดการศึกษาของไทยแล้ว ความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการติดต่อสื่อสารกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาให้บัณฑิตไทยมีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีและพร้อมสำหรับใช้ในการทำงานกับหน่วยงานระหว่างประเทศหรือบริษัทข้ามชาติที่จะเข้ามาลงทุนในไทย ตลอดจนการไปทำงานยังประเทศต่างๆ ในอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm)

กล่าวโดยสรุป คือ เพื่อให้อุดมศึกษายุคใหม่ พร้อมก้าวไปสู่ AEC ดังนั้น คนไทยจะได้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขันกับสมาชิกของประเทศในกลุ่มอาเซียน สถาบันอุดมศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีการจัดการในเรื่องคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ต้องมีการพัฒนาบุคลากรอุดมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกันด้านบุคลากร ในสถาบันการอุดมศึกษาสังกัดต่างๆ มีการสนับสนุนทุนเพื่อการวิจัยและทุนการศึกษาต่อ

ทั้งในและต่างประเทศเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับอาจารย์ผู้สอนในการสร้างผลงานทางวิชาการหรืองานวิจัยให้มีมากขึ้นและเพื่อดึงดูดคนเก่งเข้ามาเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยให้ทันกับการเป็นประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลระหว่างกัน นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการก้าวไปข้างหน้าพร้อมกันของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และเพื่อสร้างการศึกษาของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาในภูมิภาค อาเซียนอย่างแท้จริง ความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาภูมิภาคอย่างยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางสำหรับประเทศไทย ประโยชน์ที่จะได้รับในกรอบความร่วมมือกับอาเซียน ได้แก่ ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และเทคนิคภายใต้โครงการต่างๆ รวมทั้งการกำหนดนโยบาย ที่อาศัยการผลักดันร่วมกันภายใต้กรอบอาเซียน นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสในการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศ และโอกาสที่จะมีสิทธิมีเสียงในการผลักดันนโยบายของประเทศ สู่เวทีระดับนานาชาติ ตลอดจนโอกาสในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยในเวทีโลกความร่วมมือระหว่างประเทศไทยด้านการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับคุณภาพ การศึกษาการนำโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามารองรับการขยายโอกาสและการยกระดับ คุณภาพให้เป็นการศึกษาตลอดจนการบริหารจัดการทางการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างประชาคมอาเซียนดินแดนแห่งความสงบสุขสันติภาพและมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน อีกทั้งการศึกษาจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่นๆ ให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ดังนั้นควรมีการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของรัฐบาล คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวง ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาควรมีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนโยบายที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของรัฐบาลยังไม่มี ความชัดเจนมากนักจึงเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่าง เป็นสมบูรณ์ โดยการปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ บุคลากร โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ จะต้องพัฒนา ศักยภาพของตนเองทางด้าน การเรียนการสอน การวิจัย โดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่เป็นตัวกลางในการสื่อสาร สำหรับ มหาวิทยาลัยควรจะเน้นการศึกษาที่สามารถทำให้นักศึกษาสามารถนำมาใช้ในชีวิตรประจำวันให้ได้มากที่สุดเพื่อเตรียม ความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียน ทั้งนี้ทางมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในด้านต่างๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นด้าน อาจารย์ หรือบุคลากร แล้วจะต้องคำนึงถึงคุณภาพการให้บริการด้วย อีกทั้งการปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อม ของนักศึกษา คือ นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ปรับตัวและเตรียม พร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตซึ่งนักศึกษาจะต้อง มีความสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นสังคมยุคใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ การปรับกระบวนการ เรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้และ เรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งเป็นการสร้างโอกาสใน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็น ได้ว่าการพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาที่สำคัญ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องตระหนักถึงในเรื่องนี้ เพื่อ เสริมสร้างจุดแข็งและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งกันและกันโดยสถาบันการศึกษาจะต้องมุ่งเน้นด้านภาษาเพื่อใช้ ในการสื่อสารให้มากขึ้นเพื่อจะได้รับมือกับการเข้าสู่อาเซียนได้ มาตรฐานการศึกษาของไทยจะต้องเปิดกว้างสู่โลก ภายนอกอุดมศึกษาไทยจึงต้องพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล ส่งเสริม

โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา พัฒนาอาจารย์ และบุคลากร สู่ระดับสากล พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อยกระดับอุดมศึกษาไทยให้เข้มแข็ง สอดรับการพัฒนาของประชาคมอาเซียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). เอกสารที่เป็นผลจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 (27 ก.พ.-1 มี.ค.2552 อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี). เข้าถึงได้จาก www.42ammpmc.org/thai/document_main.php
- กระทรวงพาณิชย์. (2552). ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าสินค้าและการเปิดเสรีการค้าบริการ. เข้าถึงได้จาก www.thaifita.com
- สมนึก ชูสุวรรณ. ดัชนีความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษของประเทศในเอเชีย. เข้าถึงได้จาก <http://www.sjworldedu.com/blog/english-for-thai-citizen-to-aec/>
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ. การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียน. เข้าถึงได้จาก <http://www.m-culture.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบลิ๊ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). ความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงพาณิชย์. (2551). ASEAN Economic Community: AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. กรุงเทพฯ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ. มหาวิทยาลัยของไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. เข้าถึงได้จาก www.nic.go.th/gsic/uploadfile/university-asean.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. The Global Competitiveness Index 2011-2012, World Economic Forum. เข้าถึงได้จาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm